

בבית המשפט העליון

בש"פ 9287/20

בש"פ 9307/20

בש"פ 23/21

כבוד השופט י' אלרון

לפני:

העוררים בבש"פ 9287/20: 1. שאול אלוביץ
2. איריס אלוביץ

העורר בבש"פ 9307/20: בנימין נתניהו

העורר בבש"פ 23/21: ארנון מוזס

נ ג ד

המשיבה בכל העררים: מדינת ישראל

עוררים על החלטות בית המשפט המחוזי בירושלים
בת"פ 67104-01-20 מיום 1.12.2020 ומיום 29.12.2020,
שניתנו על ידי כב' השופטים ר' פרידמן-פלדמן, מ' בר-
עם ו-ע' שחם

כ"ג בטבת התשפ"א (07.01.21)

תאריך הישיבה:

עו"ד ז'ק חן; עו"ד נעה פורר; עו"ד יהל דאר

בשם העורר 1
בבש"פ 9287/20:

עו"ד מיכל רוזן-עוזר

בשם העוררת 2
בבש"פ 9287/20:

עו"ד בועז בן צור; עו"ד עמית חדד;
עו"ד דקלה סירקיס; עו"ד כרמל בן-צור;
עו"ד אסנת גולדשמיט; עו"ד נועם מילשטיין;
עו"ד אביחי יהוסף; עו"ד יאיר לשם

בשם העורר
בבש"פ 9307/20:

בשם העורר בבש"פ 23/21: עו"ד איריס ניב סבאג; עו"ד אריאל אילוז

בשם המשיבה בכל העררים: עו"ד נעמי גרנות; עו"ד יהודית תירוש;
עו"ד אלון גילדין

החלטה

1. לפניי שלושה עררים על החלטות בית המשפט המחוזי בירושלים (השופטים ר' פרידמן-פלדמן, מ' בר-עם וע' שחם) בת"פ 67104-01-20 מיום 1.12.2020 ומיום 29.12.2020, לדהות באופן חלקי את בקשות העוררים לעיין בחומרים שונים, המהווים לשיטתם "חומר חקירה", לפי סעיף 74(ה) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי).

לטענת העוררים, החומרים המפורטים בבקשותיהם לא הועברו לעיונם אף שהם רלוונטיים לאישומים נגדם, באופן העשוי לקפח את הגנתם.

רקע והליכים קודמים

2. נגד העוררים הוגש כתב אישום בפרשות המכונות תיקי "1000", "2000", ו-"4000", בגדרו יוחסו להם עבירות בתחום טוהר המידות, לרבות עבירות שוחד, מרמה והפרת אמונים.

3. בקשות העוררים לעיון בחומרים המבוקשים נדונו בהחלטות בית המשפט המחוזי מימים 1.12.2020, 7.12.2020 ו-29.12.2020.

יוצר כי לבקשת באי כוח העוררים, בקשתם לקבלת החומרים נדונה בבית המשפט המחוזי בפני המותב הדין בהליך העיקרי. זאת, בשונה מהאמור בסעיף 74(ג) לחוק סדר הדין הפלילי, כי בקשות מסוג זה תידונה, ככלל, בפני מותב אחר.

4. בהחלטתו הראשונה, מיום 1.12.2020, התייחס בית המשפט המחוזי למסמכים שהתבקשו על ידי העוררים, והורה על העברת חלקם לעיונם.

באשר לחומרים שסבר כי אין להורות על העברתם לעיון העוררים לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, קבע בית המשפט המחוזי כי מסמכים אלו לא מהווים "חומר חקירה"; כי חלק מהחומרים מהווים "תרשומות פנימיות" אשר אין בהן כדי לסייע להגנת העוררים; וכי המידע הגולמי שעליהם הם מתבססים הועבר לעוררים זה מכבר.

נוסף על כך, צוין, בין היתר, כי חלק מהחומרים המבוקשים טרם הוגשו לבית המשפט, ועל כן נדרשה המשיבה להעבירם לעיונו.

5. על רקע זה, הוגשה מטעם המשיבה הודעה בגדרה הובהר כי "כל החומר שהיה במחלוקת עם ההגנה, ומצוי בידי המאשימה, הועמד לעיונו של בית המשפט".

6. בנסיבות אלו, קבע בית המשפט המחוזי בהחלטתו מיום 7.12.2020, כי:

"משמעות ההחלטה מיום 1.12.2020, בדבר מסמכים שעל המאשימה למסור לבאי כוח הנאשמים, היא כי לגבי יתר המסמכים שהועברו לעיונו, בקשת הסנגורים לקבלתם נדחתה".

7. בהמשך, בית המשפט המחוזי שב ועיין בחומרים לבקשת העוררים, ובהחלטתו המשלימה מיום 29.12.2020 קבע בין היתר:

"נוכח הבקשה לעיון חוזר בחומרי החקירה, אנו חוזרים וקובעים, לאחר בחינה נוספת, כי לא שוכנענו בקיומה של עילה מספקת להורות על מסירתם, כולם או חלקם, לנאשמים, בשל היותם מסמכים פנימיים, חלקם סודיים, התכתבויות פנימיות, ולאור הצהרת המאשימה כי חומרי הגלם ותוצרי החקירה, הועברו להגנה ... הדיון בעניין חומרי החקירה מוצה".

8. במסגרת העדרים שלפניי תוקפים העוררים במילים קשות את החלטות בית המשפט המחוזי, אשר לטענתם הן כוללניות, ונעדרות הנמקה מספקת באשר לטעמים שבגינם נדחה עיקר בקשותיהם לקבלת חומרי חקירה.

לנוכח היקפן הרחב של הבקשות שהונחו בפניי, ועל מנת לקדם דיון ענייני וממצה, הוריתי למשיבה ליתן תגובה מנומקת בכתב לעוררים בטרם קיום הדיון.

בתגובה בכתב שהוגשה מטעם המשיבה טענו באי כוחה כי המסמכים המבוקשים אינם רלוונטיים לאישומים, וכי מסירת חלקם עלולה לפגוע בצדדים שלישיים. משכך, לשיטתה, אין להורות על מסירתם לעיון העוררים במסגרת סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי.

במהלך הדיון, שבו באי כוח הצדדים על עיקר טענותיהם, ופירטו בהרחבה את הדין וההלכה הפסוקה לעניין פרשנות סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי ואת יישומם בנסיבות המקרה דנן.

בכלל זה, העירה באת כוח המשיבה כי החומרים המבוקשים הם "בשוליים של השוליים" של החומרים שבידי המשיבה, וכי מרבית החומר הועבר זה מכבר לידי העוררים.

דיון והכרעה

9. לאחר שעיינתי בנימוקי העררים ובתגובת המשיבה בכתב, שמעתי את טענות הצדדים, ועיינתי בשלושת הקלסרים שהונחו בפניי, ובהם המסמכים שבמחלוקת אשר ברשות המשיבה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל בחלקו.

10. עניינם של העררים שבפניי בהיקף הזכות המוקנית לנאשם לעיין בחומרי חקירה העשויים להשליך על הגנתו בהליך הפלילי המתנהל נגדו, וזאת לפי סעיפים 74–77 לחוק סדר הדין הפלילי.

זכות זו, לקבלת חומרי החקירה, נגזרת מהזכות להליך הוגן ונועדה לפרוש בפני הנאשם את מלוא החומר הרלוונטי לאישום נגדו. זאת, באופן אשר יאפשר לו להתמודד עם ההאשמות נגדו ולהצביע על חומר ראייתי אשר יש בו כדי לסייע לו בהגנתו (ע"פ 5735/18 גודובסקי נ' מדינת ישראל, פסקאות 39–40 לפסק דיני (9.12.2019)).

לענייננו, סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי קובע כדלקמן:

- "(א)(1) הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסמיכו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו ...
- (ב) נאשם רשאי לבקש, מבית המשפט שאליו הוגש כתב האישום, להורות לתובע להתיר לו לעיין בחומר שהוא, לטענתו, חומר חקירה ולא הועמד לעיונו" (ההדגשה הוספה – י' א').

בהתאם להוראות אלו, חומר חקירתי הבא בגדרי המונח "חומר חקירה" יימסר, על דרך הכלל, לעיון הנאשם (לחריגים לכלל זה ראו למשל סעיפים 44–45 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א–1971 (להלן: פקודת הראיות); סעיף 74(א)(2) לחוק סדר הדין הפלילי).

11. סוגיית פרשנותו הראויה של המונח "חומר חקירה" התעוררה לא אחת בפסיקת בית משפט זה.

המבחן שאומץ על פי רוב בפסיקה הוא מבחן גמיש, אשר במסגרתו יש לבחון בכל מקרה לגופו את טיב החומר שלגביו קיימת שאלה אם הוא מהווה "חומר חקירה" ואת מידת הרלוונטיות והזיקה בינו לבין האישום. בפרט, הודגש לא אחת כי יש להעניק למונח זה פרשנות מרחיבה, ועל כן אם מתעורר ספק אם אכן חומר מסוים מהווה "חומר חקירה", יפעל הספק לטובת הנאשם במובן זה שהחומר יועבר לעיונו. זאת על רקע חשיבותה של הזכות להליך הוגן, והצורך בהצגת מלוא חומרי החקירה בפני הנאשם לשם מימוש זכות זו (ראו למשל בש"פ 7955/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (10.4.2014) (להלן: בש"פ 7955/13); בש"פ 5339/20 דדון נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (6.8.2020). לגישה מצמצמת באשר לפרשנות הראויה של סעיף זה ראו בש"פ 1378/20 זגורי נ' מדינת ישראל, פסקאות 10–12 (7.4.2020) (להלן: עניין זגורי)).

12. בהתאם לכך, נקבע כי כל חומר "הנוגע לאישום" יהווה "חומר חקירה" אשר לנאשם זכות לעיין בו, בכפוף לחריגים הקבועים בדין ביחס לחסיונות וחומר מודיעיני. זאת, בין אם לחומר המבוקש זיקה ישירה לאישום ובין אם זיקה עקיפה; בין אם החומר האמור נוגע לליבת האישומים, ובין שזיקתו היא ל"פריפריה של האישום"; בין אם החומר נמצא בחזקת רשויות החקירה, ובין אם היה עליהן לתופסו (ראו למשל בש"פ 7955/13, פסקה 14, וההפניות המופיעות שם).

13. עם זאת, במקרים שבהם מסירת חומר מסוים לעיון הנאשם עלולה לפגוע באינטרסים מוגנים אחרים, נקבע כי יש לאזן בין פגיעה זו לבין מידת התועלת שעשויה לצמוח מהחומר להגנת הנאשם. על כן, ככל שהתועלת שבהעברת החומר לנאשם שולית, כך יש להעניק עדיפות לאינטרסים הציבוריים המתחרים (ראו למשל שם; בש"פ 3474/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (24.6.2019)).

בכלל זה, התועלת שבמסירת מידע העלול לפגוע בזכויותיהם של צדדים שלישיים תיבחן למול עוצמת פגיעה זו: ככל שהתועלת הצפויה לנאשם מעיון בחומר פחותה, והפגיעה בפרטיותו של צד שלישי משמעותית, כך תגבר הנטייה שלא לאפשר לנאשם לעיין בחומר (בש"פ 7233/18 בכיראת נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (24.10.2018)).

14. נוסף על כך, "תרשומות פנימיות" אשר אינן מלמדות על מידע חדש שאינו עומד לרשות הנאשם, ככלל לא תימסרנה לעיונו. זאת, מאחר שעל פי רוב אין לתרשומות אלו תועלת להגנת הנאשם, ומסירתן לעיון ההגנה עלולה לפגוע בתפקודן התקין של הרשויות וביכולתן לחוות דעתן בחופשיות על תיק מסוים (בש"פ 3221/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (1.7.2012)).

אולם, אם ניתן ללמוד מאותן "תרשומות פנימיות" על נתונים שלא הועמדו לעיון הנאשם קודם; ויש בהן כדי לסייע להגנתו, הרי שהן עשויות להוות "חומר חקירה" לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי. מלאכת סיווג ומיון המסמכים האמורים מוטלת על רשויות התביעה והחקירה, אשר החלטותיהן כפופות כמובן לביקורת שיפוטית (ראו למשל בש"פ 6856/16 ביטון נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (15.11.2016); בש"פ 91/08 מדינת ישראל נ' שיבלי, פסקאות 9–13 (13.2.2008) (להלן: עניין שיבלי)).

15. מכל מקום, גם אם חומר שהתבקש על ידי נאשם אינו מהווה "חומר חקירה", ועל כן הוא לא יימסר לעיונו לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, באפשרותו לפנות לבית המשפט בבקשה לפי סעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי "לצוות על עד שהוזמן או על כל אדם אחר להמציא לבית המשפט ... אותם מסמכים הנמצאים ברשותו" (סעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי. ראו למשל בג"ץ 9264/04 מדינת ישראל נ' בית משפט השלום בירושלים, פ"ד ס(1) 360, 376 (2005) (להלן: בג"ץ 9264/04). ראו גם עניין זגורי, בפס' 14).

זאת, בפרט במקרים שבהם מבקש הנאשם חומר אשר יש בו, לשיטתו, כדי לבסס טענה בדבר קיומה של אכיפה ברונית; או כאשר מדובר בחומר אשר אומנם אין להכלילו בגדר חומרי החקירה, אולם יש בו, לטענת הנאשם, כדי לפגוע במהימנות עדי התביעה (בג"ץ 4922/19 נוה נ' מדינת ישראל – פרקליטות מחוז מרכז (פלילי), פסקה 30 (9.12.2019) (להלן: עניין נוה); בש"פ 9322/99 מסארווה נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(1) 376, 383–384 (2000)).

אכן, הלכה למעשה, לעיתים חומר אשר לא מועבר לנאשם בשלב הראשוני של ההליך לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, יכול שיועבר אליו בהמשך אם תוגש בקשה בעניין לפי סעיף 108 לחוק זה.

16. הנה כי כן, בהפעלת ביקורת על החלטת רשויות התביעה שלא למסור חומר מסוים לנאשם לפי הוראות סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, על בית המשפט לבחון תחילה אם קיים ולו "קצה חוט" העשוי ללמד על זיקה בין החומר המבוקש לבין האישומים המיוחסים לנאשם (כש"פ 8762/18 שם טוב נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (29.1.2019)). אם התשובה לשאלה זו חיובית, הרי שככלל יש לסווג חומר זה כ"חומר חקירה" אשר יועבר לידי הנאשם.

זאת, למעט במקרים שבהם מדובר בתרשומת פנימית שאינה כוללת נתונים חדשים העשויים לסייע לנאשם; במקרים שבהם קיים אינטרס ציבורי כבד משקל המצדיק הימנעות מכך; וכן כאשר חלות הוראות דין מיוחדות האוסרות על מסירתו.

17. לטעמי, גישה מרחיבה זו, אשר נקבעה להלכה, מאפשרת לנאשם לממש את זכותו להליך הוגן; עשויה להגביר את האמון בהליך הפלילי ולצמצם חשדנות מצד הנאשם כלפי רשויות התביעה בדבר הסתרת מידע הנחוץ להגנתו; ויש בה כדי ליעיל את ההליך הפלילי, שכן היא תמנע בקשות חוזרות ונשנות למסירת חומרים הנחוצים להגנה במהלך ניהול המשפט.

כך במיוחד בתיקים רחבי היקף ובמקרים שבהם קיים עניין ציבורי מיוחד באופן ניהול ההליך, כבמקרה שלפנינו.

18. מטעמים אלו, אני סבור גם כי על בתי המשפט הדנים בבקשות למסירת חומרים לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, לנמק באופן מפורט ונהיר את החלטותיהם שלא למסור חומר מבוקש לידי נאשם. זאת, על מנת שלא ליצור חשד או חשש שמא הוסתרו מעיני הנאשם ובא כוחו פריטי מידע הנחוצים להגנתו, ולהניח דעתם כי מלוא החומר הנוגע לחקירה מצוי בידיהם.

במקרה דנן, אני סבור כי יש ממש בטענות העוררים שלפיהן בית המשפט המחוזי לא פירט די הצורך את נימוקיו בהחלטותיו שלא למסור חומרים רבים שהתבקשו על ידם לעיונם. היקף החומרים הרב אשר נמנע מהעוררים הצדיק דיון מפורט בטעמים לכך, על

מנת שלא ליצור רושם שלפיו הוסתר מעיני העוררים מידע אשר יש בו כדי לסייע בהגנתם. זאת, בפרט בשים לב לחשדנות הרבה המאפיינת את ההליך דנן, אשר באה לידי ביטוי באופן חריף בטיעוני באי כוח העוררים בדיון שהתקיים לפניי.

19. ברוח הדברים האמורים, אדון להלן באופן מפורט בעררים שהונחו בפניי, ואבחן אם ניתן להצביע על זיקה רלוונטית בין החומר המבוקש לבין האישומים המיוחסים לעוררים באופן המצדיק את סיווגו כ"חומר חקירה".

20. בטרם דיון, אציין כי לנוכח רגישותו של ההליך הפלילי מושא העררים שלפניי, הבהרתי הבהר היטב במהלך הדיון כי יש לנהוג בשקיפות רבה ואף לחרוג מהפרשנות המקובלת בדבר הגדרת המונח "חומרי חקירה", וליתן לכך שוליים רחבים ככל שניתן.

בדיון שהתקיים ניתן היה להיווכח כי דברי באי כוח העוררים היו טעונים, ונדמה כי רמת החשדנות המלווה את ניהול התיק דנן היא רבה. לפיכך, נתתי ביטוי במהלך הדיון לעמדתי כי לשם "בריאותו" של ההליך יש לנהוג בגמישות רבה מהמקובל, אשר תסייע בהסרת חשדנות מיותרת כלפי התביעה בטענות בדבר "הסתרה" או מניעת גישה לחומרי חקירה רלוונטיים, ועוד כהנה וכהנה טענות אשר אין מאחוריהן ולא כלום.

יתירה מזו, אני סבור כי מסירת חלק מהחומרים אשר אינה עלולה לפגוע בזכויות של צדדים שלישיים או לחשוף שיטות חקירה, תסייע בניהול השוטף של ההליך, תמנע בקשות חוזרות ונשנות במהלכו, ותמקד את חקירת עדי התביעה.

א. "קלסרי בית משפט וקלסר 4000"

21. לטענת העורר בבש"פ 9307/20 (להלן גם: העורר 1) יש למסור לעיונו חומרים שונים מתוך קלסרים אשר כונו על ידי הצדדים "קלסרי בית משפט" ו"קלסר 4000". חלקים מחומרים אלו התבקשו גם על ידי העוררים 1 ו-2 בבש"פ 9287/20 (להלן: העוררים 2 ו-3, בהתאמה).

בתמצית, טוענים העוררים 1-3 כי חקירותיהם כללו פעולות חריגות תוך הפעלת לחצים פסולים על נחקרים העתידים לשמש כעדי תביעה בהליך העיקרי. לשיטתם, כל חומר המופיע בקלסרים אלה עשוי ללמד על התנהלות זו ולהשליך על מהימנות עדי התביעה, ועל כן יש לסווגו כ"חומר חקירה" אשר יש להעמידו לעיונם.

22. עיינתי בחומרים המתועדים בקלסרים אלו, והגעתי לכלל מסקנה כי למעט חומרים אחדים אשר יפורטו להלן, אין להורות על מסירתם לידי העוררים.

מספר מסמכים המופיעים בקלסרים כוללים עיבוד של חומר גולמי המצוי, על פי הצהרת המשיבה, בידי העוררים. אלו כוללים בין היתר סיכום הקלטה של שיחת טלפון של אחד מעדי התביעה בהליך, אשר הועברה לעוררים; ומסמך שנערך על ידי החוקרים המתאר רשימת אירועים לפי סדר כרונולוגי, המהווה עיבוד מידע של חומר החקירה. עיבודים אלו של החומרים אשר נמסרו לעוררים הינם בגדר "תרשומת פנימית", ואינם עולים כדי "חומר חקירה".

23. בדומה, נכללו בקלסרים דו"חות שהוגשו לעיון בתי המשפט אשר דנו בבקשות בעניין מעצר העוררים 2 ו-3 ונחקרים אחרים בפרשה. דו"חות אלו כוללים הפניות למידע גולמי, אשר על פי תגובת המשיבה, נמסר לעוררים; סיכום פעולות חקירה שבוצעו עד למועד הכנת הדו"ח; ורשימת פעולות חקירה שבכוונת החוקרים לבצע.

גם במקרה זה מדובר בעיבוד של חומרי חקירה אשר נמסרו לעיון העוררים, ואשר אינו אלא "תרשומת פנימית" שאין להעבירה לעוררים בשלב זה, במסגרת סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי.

24. עוד כוללים הקלסרים החלטות משנים קודמות של בתי משפט שלום בבקשות מעצר בעניינים אשר אין להם כל זיקה ממשית לעניינם של העוררים, וייתכן שהודפסו לקראת דיוני המעצר של העוררים כדוגמאות למקרים דומים. ודאי כי חומרים אלו אינם בגדר "חומר חקירה".

25. כמו כן, עיינתי במסמכים המבוקשים מתוך "קלטת תרגילי חקירה" אשר לא הועברו לעיון העוררים. העוררים אומנם טענו כי לנוכח הכותרת שניתנה למסמכים אלו מדובר ב"חומר חקירה"; אולם, המסמכים הכלולים בקלסר זה אינם אלא כתבי "התחייבות לשמירת סודיות" של משתתפי צוות החקירה, ודו"ח שבו צוין בלקוניות כי ציוד מסוים נבדק ונמצא תקין. מסמכים אלו מהווים "תרשומות פנימיות", ואין בהם כדי לסייע להגנת העוררים.

26. לצד זאת, מבין אותם קלסרים שהונחו לפניי, נכלל גם תמליל שיחה בין אילן ישועה, הצפוי להעיד במסגרת פרשת התביעה (להלן: ישועה), לבין העורר 2, וצוין כי

"התמליל מצוי בידי ההגנה" (מסומן במס' 3017). העורר 1 ציין בנספח 6 לערר כי הוא מעוניין שקובץ השמע יימסר לו, ואילו המשיבה לא ציינה בתגובתה כי היא מתנגדת לכך. מכל מקום, לא מצאתי כל טעם להימנע ממסירת הקובץ – שכן ממילא, כפי שצוין, התמליל נמסר להגנה.

27. נוסף על כך, באחד הקלסרים מופיע רישום פנימי של פעולות חקירה מסוימות שבוצעו במכשיר הטלפון של אחד מעדי המדינה בפרשה (מסומן במס' 3101). אולם, לא צוין אם הרישום או חומר הגלם שנמצא במכשיר נמסר לעוררים. על פני הדברים, החומר האמור עשוי להיות רלוונטי לאישום, ועל כן אם המידע טרם נמסר לעוררים – אני מורה כי על המשיבה למסרו לידיהם.

ב. חומרים הנוגעים לעד המדינה ניר חפץ

28. העוררים 1-3 טוענים כי יש להעמיד לעיונם חומרים הנוגעים לאישה המקורבת לעד המדינה ניר חפץ (להלן: 'א' ו-חפץ, בהתאמה). זאת, בטענה כי מידע זה עשוי לשפוך אור על תרגיל חקירה שבוצע במהלך חקירתו של חפץ.

בכלל זה, מבקשים העוררים כי יימסר להם מידע שהוגש לבית משפט השלום לשם הוצאת צו חיפוש בביתה; כתב תביעה ש-א' הגישה, על פי הנטען, נגד המשיבה בטענה כי פגעה בפרטיותה; מידע באשר להסכמה שנטען כי ניתנה לה מטעם המשיבה לחסות את פרטיה המזהים; ומידע באשר לאופן התמודדות רשויות החקירה עם העובדה ש-א' הועסקה באותה עת במשרד עורכי דין אשר ייצג את העורר 1.

29. המשיבה מתנגדת למסירת החומר. לטענת באי כוחה, כתב התביעה שהגישה א' אינו מהווה "חומר חקירה", שהרי אין לו נגיעה לאישומים המיוחסים כלפי העוררים. ממילא, חומר זה לא נאסף על ידי רשויות החקירה במסגרת חקירת הפרשה, ואין מקום להורות לה לאסוף חומר זה כעת לצורך מסירתו לסניגוריה.

כמו כן, לטענת באי כוח המשיבה, מעולם לא ניתנה הבטחה ל-א' לחסות את פרטיה, ועל כן אין בידי המשיבה חומרים המלמדים על כך; ומכל מקום, כלל החומרים המצויים בידי רשויות החקירה המתעדים קשר בין גורמי החקירה ל-א' הועברו לעיון העוררים.

נוסף על כך, טוענים באי כוח המשיבה כי בטרם א' נחקרה, לא היה בידי רשויות החקירה מידע על כך שהיא הועסקה במשרד עורכי דין אשר ייצג את העורר 1. כמו כן, צוין כי החיפוש במחשבה של א' בוצע בנוכחותה, ובתיקיות אליהן הפנתה את החוקרים בלבד.

30. איני סבור כי נפל פגם בהחלטת בית המשפט המחוזי שלפיה אין להורות על מסירת חומר נוסף המתייחס ל-א' לעיון העוררים.

לאחר שעיינתי בחומר שהוגש לבית המשפט במסגרת הדיון בבקשה למתן צו החיפוש בביתה של א', איני סבור כי מידע זה רלוונטי להגנת העוררים.

כמו כן, כתב התביעה שהגישה א' נגד המשיבה אינו נוגע לאישומים המיוחסים לעורר; לא נאסף במסגרת החקירה; ואין בו כדי ללמד באופן ישיר על מהימנות עדי התביעה. ממילא, אין מדובר ב"חומר חקירה" אשר יש להעמידו לעיון העורר לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי.

לבסוף, לנוכח הצהרת באי כוח המשיבה על היעדר הסכמות עם א', כמו גם על כך שרשויות החקירה לא היו מודעות לדבר העסקתה במשרד עורכי הדין אשר ייצג את העורר 1 – אין להעביר את החומרים המבוקשים.

31. עוד מבקשים העוררים מסמכים רפואיים של חפץ, בטענה כי אלו עשויים לשפוך אור על הלחצים שהופעלו כלפיו במהלך חקירתו.

אולם, עיון במסמכים אלו מלמד כי הם הוכנו שנים רבות לפני החקירה, ואין בהם דבר וחצי דבר כדי לסייע להגנה. זאת ועוד, מסירתם לידי העוררים כרוכה בפגיעה ממשית בפרטיותו של חפץ.

בנסיבות אלו, איני סבור כי קיימת זכות לעוררים לעיין בהם.

32. לצד זאת, מבקש העורר 1 כי נורה למשיבה למסור לידיו טיוטת "הסכם העסקה" שממנו עולה לכאורה כי חפץ בחן את האפשרות כי יועסק בקבוצת "בזק" אשר הייתה בבעלות העורר 2. זאת, תוך שהעורר 1 מפנה לחקירת חפץ, אשר במהלכה ציין כי מסמך

זה עשוי ללמד על כך שחלק מהפגישות בהשתתפותו התקיימו על רקע "אינטרס" אישי שהיה לו בעניין; ואילו החוקרת השיבה כי המסמך אינו רלוונטי לחקירה.

לגישת העורר 1, משהצביע חפץ על חשיבות המסמך היה על המשיבה לתופסו, ומשלא עשתה כן, יש להורות על תפיסתו והעמדתו לעיונו לשם בחינת המניעים להתנהלותו של חפץ. בפרט, נטען כי חפץ לעיתים פעל בשם העורר 1 על דעת עצמו, וזאת בשל רצונו להאדיר את מעמדו בפני העורר 2, על מנת שיעסיקו בקבוצת "בזק". משכך, נטען כי מדובר בחומר הרלוונטי להגנת העורר 1, ויש להורות על המשיבה לפעול לתפיסתו ולהעמדתו לעיונו.

מנגד, המשיבה טוענת כי טיוטת הסכם ההעסקה אינה בידיה, וכי אין להורות על הגדרת המסמך כ"חומר חקירה" ועל תפיסתו.

33. בסוגיה זו, אני סבור כי הדין עם העורר 1.

אומנם, "העובדה, שחומר כלל אינו בידי גורמי החקירה והתביעה, מצביעה בדרך-כלל על כך שאין מדובר בחומר חקירה" (בש"פ 9322/99 מסארווה נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(1) 376, 381 (2000)). אולם, במקרה דנן, דומה כי היה על המשיבה לפעול לתפיסת טיוטת הסכם ההעסקה. זאת, שכן חפץ עצמו הצביע בחקירתו על קיומו של המסמך, על חשיבותו, ואף על רצונו כי הדבר יכלל בחומר החקירה – תוך שציין כי ניתן ללמוד ממסמך זה על מניעיו.

בנסיבות אלו, ובשים לב לטענות העורר 1 שלפיהן חפץ פעל לעיתים על דעת עצמו אף שהצהיר כי פועל בשם העורר 1, אני סבור כי עשויה להתקיים זיקה רלוונטית בין טיוטת ההסכם לחקירה, אשר בגינה היה על טיוטה זו להיכלל בין חומרי החקירה. ממילא, אין בעצם העובדה כי רשויות החקירה נמנעו מתפיסת המסמך כדי לגרוע מזכות העורר 1 לעיין בו לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי (ראו בג"ץ 9264/04, בעמ' 376).

משכך, אני מורה כי על המשיבה לפעול לתפיסת טיוטת הסכם ההעסקה אליה הפנה חפץ בחקירתו, ולהעמידה לעיון העוררים כחלק מחומרי החקירה.

ג. חומרים הנוגעים לעד המדינה שלמה פילבר

34. על פי הנטען בכתב האישום, העורר 1 מינה את שלמה פילבר (להלן: פילבר) לתפקיד מנכ"ל משרד התקשורת, וזמן קצר לאחר מכן הורה לו לפעול באופן אשר ייטיב עם העורר 2. בפרט, נטען כי העורר 1 הורה לפילבר לאשר את העברת השליטה בחברת "יס" מחברת "יורוקום" לחברת "בזק", אשר הייתה כאמור בבעלות העורר 2 (להלן: העסקה).

אולם, לטענת העוררים, מחומר החקירה ניתן ללמוד כי הצורך בקידום אישור העסקה הועלה בפני פילבר בשלב מוקדם יותר, במהלך תקופת ה"חפיפה" שעבר במשרד התקשורת. זאת, באופן התומך בטענתם כי ההנחיה בעניין אישור העסקה לא ניתנה על ידי העורר 1. לגישתם, תימוכין לטענות אלו עשויים להימצא ב"קלסרי החפיפה" של פילבר, אליהם התייחס בחקירתו – ואשר אף נתפסו על ידי רשויות החקירה, אולם הוחזרו בהמשך לרשות משרד התקשורת.

בנסיבות אלו, נטען כי "קלסרי החפיפה" מהווים חומרי חקירה אשר יש להעמידם לעיון העוררים 1–3.

מנגד, לטענת באי כוח המשיבה, משהוחזרו קלסרי החפיפה למשרד התקשורת, חזקה על החוקרים כי לא מצאו בקלסרים דבר רלוונטי לאישום, ועל כן אין מדובר ב"חומר חקירה".

35. לטעמי, הזיקה עליה הצביעו העוררים בין הקלסרים לאישומים נגדם מצביעה כי יש לראות בהם "חומר חקירה" – ודומה כי אף רשויות החקירה סברו כך בתחילה, ועל כן תפסו קלסרים אלו ועיינו בהם. בנסיבות אלו, על המשיבה לשוב ולתפוס חומרים אלו ולהעמידם לעיון העוררים.

36. העוררים 1–3 מוסיפים ומבקשים כי תינתן להם אפשרות לעיין במסמכים שבמסגרתם אושר לזמן את פילבר להשלמת חקירה לאחר הגשת כתב האישום. לטענתם, אישורים לביצוע השלמת חקירה, הנדרשים על פי דין, מהווים לכשעצמם חומר חקירה הנחוץ להגנת הנאשם.

37. לאחר שעיינתי בחומר הנוגע לאישור שניתן לביצוע השלמת החקירה האמורה, הגעתי לכלל מסקנה כי אין להורות על מסירתו לידי העוררים. החומר כולל עיבוד של

חומרי חקירה אשר על פי הצהרת המשיבה, נמסר לעוררים 1-3. על כן, דומה כי אין בו כדי ללמד על מידע גולמי חדש שלא הופיע בפני העוררים. אף איני סבור כי בעצם העובדה כי האישורים נדרשים על פי דין, כדי ללמד כי מדובר בהכרח ב"חומר חקירה" (ראו והשוו גם לדיון ב-בש"פ 7955/13).

לפיכך, אני דוחה את טענות באי כוח העוררים בעניין זה.

מכל מקום, אם העוררים סבורים כי נפל פגם בעצם ההחלטה על קיום השלמת חקירה, יהיה באפשרותם לפנות לבית המשפט המחוזי בבקשה מתאימה לקבלת המסמכים הנוגעים לעניין לפי סעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי, ובית המשפט יכריע בה כחוכמתו (ראו גם שם, בפסקה 27).

ד. חומרים הנוגעים לעד התביעה אילן ישועה

38. העוררים 1-3 מבקשים כי יועברו לעיונם מסמכים אשר עניינם במעמדו של אילן ישועה כנחקר וכעד. לטענת העוררים, רשויות החקירה הציעו לישועה לשמש כסוכן משטרה, והצעה זו באה לידי ביטוי בין היתר במסמכים שלא הועברו לידיהם, ואשר עשויים לשפוך אור על מעמדו כעד תביעה ועל מהימנות גרסתו.

39. עיינתי במסמכים האמורים, ואיני סבור כי יש בהם כדי לסייע לעוררים בהגנתם. מנגד, חשיפת המסמכים עלולה לפגוע בתפקודן התקין של רשויות החקירה, תוך הגבלת יכולתן להביע את עמדתן באשר למעמד הנחקרים בפרשה וכיווני חקירה הנבחנים באותה עת.

מדובר אפוא ב"תרשומות פנימיות" אשר אין להעבירן לעיון העוררים.

40. מטעמים דומים, אני סבור כי יש לדחות גם את בקשת העוררים 1-3 למסור לעיונם חומר העשוי ללמד על הטעמים לכך שרשויות החקירה בחרו שלא להתייחס לחוות דעת עורך דינו של ישועה בחקירתו.

41. עוד ביקשו העוררים 1-3 כי יימסר לידיהם מכשיר הטלפון הנייד של ישועה לשם שחזור שיחות שנמחקו מהמכשיר, ואשר רשויות החקירה לא הצליחו לשחזרן.

במסגרת הדיון, הודיעו באי כוח המשיבה כי בשל חלוף הזמן ממועד ביצוע הבדיקה במכשיר הטלפון הנייד, בכוונתם למוסרו לבדיקה נוספת על מנת לנסות ולשחזר את השיחות שנחקרו; וכי אם מאמצים אלו לא יישאו פרי, המשיבה לא תתנגד לכך שמומחים מטעם העוררים ינסו אף הם לשחזר את השיחות במשרדי רשויות החקירה ובפיקוחן.

בהודעה משלימה שהוגשה לבית משפט זה לאחר הדיון, צוין כי מאמצים נוספים לשחזור השיחות לא צלחו, ועל כן הציעה המשיבה כי העוררים יפנו אליה מומחים לשם שחזור השיחות.

אולם, בתגובותיהם להודעה זו עומדים העוררים 1-3 על כך שיש לאפשר למומחים מטעמם לערוך בדיקות במכשיר הטלפון של ישועה תחת השגחת המשיבה.

בנסיבות העניין, אני מורה כי על המשיבה לאפשר למומחים מטעם העוררים לבצע פעולות במכשיר לשחזור השיחות המחוקות האמורות במשרדי רשויות החקירה ובפיקוחן.

42. לצד זאת, לא מצאתי כל נימוק המניח את הדעת לעמדת המשיבה שלפיה אין למסור לעוררים חומר המתעד את המועד והאופן שבו נמסרו לישועה פרטי קשר של חוקרים אשר ניהלו עימו תכתובות באמצעות הדואר האלקטרוני. לפיכך, אני מורה למשיבה למסור לעוררים חומר זה.

ה. חומרים הנוגעים לעד המדינה ארי הרו

43. ארי הרו, אשר שימש בעבר בתפקיד ראש לשכת העורר 1 (להלן: הרו), צפוי להעיד בפרשה המכונה "תיק 2000" כעד מדינה.

נגד הרו התנהלה חקירה פלילית בעניין שאינו נוגע לכתב האישום מושא ההליך דנן, ובסופה אף הוגשה לעיונו טיוטת כתב אישום אשר ייחס לו עבירות חמורות רבות. אולם, בהמשך נחתם עימו הסכם "עד מדינה" בגדרו רוככו ההאשמות נגדו והושגה הסכמה עונשית בעניינו – בתמורה לעדותו בתיק דנן.

לטענת העורר 1 והעורר בבש"פ 23/21 (להלן: העורר 4), חומרי תיק החקירה בעניין האישומים נגד הרו נחוצים לשם הבנת התמריצים שהובילו אותו לחתום על הסכם עד המדינה, ועשויים להשליך על מהימנותו.

מנגד, באי כוח המשיבה טוענים כי כלל המידע הרלוונטי לאישומים הועבר לעיון העוררים 1 ו-4. זאת, לרבות הסכם עד המדינה, המלמד על אופי טובות ההנאה הניתנות להרו בתמורה לעדותו; וכן פרוטוקול פגישה בין עורך דינו של הרו לבין גורמים בפרקליטות, במסגרתה ניתן ביטוי לחומרת החשדות כלפיו. לשיטתם, חומרים אלו מלמדים על טובות ההנאה שניתנו להרו בתמורה לעדותו – ואין מקום למסור את תיק החקירה בכללותו לעיון העוררים.

עוד נטען, כי מהימנות הרו תיקבע על בסיס הדברים שאמר בחקירותיו בתיק דנן ועל סמך עדותו, אשר תישמע בהמשך; ואילו "הרצון לעמוד על מהימנותו של עד, על ידי הוספת חומרים כאלה ואחרים מחוץ לתיק החקירה המסוים, הוא חסר גבולות".

בדיון, הוסיפו וטענו באי כוח המשיבה כי חשיפת חומר החקירה בתיק האחר עלולה לפגוע באינטרסים של צד שלישי המעורב בפרשה ובחקירה המוסיפה להתנהל בעניינו, ואף מטעם זה אין להעביר את תיק החקירה לעיון העוררים 1 ו-4.

44. איני מקבל את עמדת העוררים.

העוררים לא הצביעו על בסיס ממשי לסברה כי חומר החקירה הנוסף עשוי ללמד על טובות ההנאה המוענקות להרו בתמורה לעדותו, מעבר לזה שנלמד מהחומרים אשר כבר הועברו לידיהם. זאת, בפרט בשים לב לכך שאין כל זיקה בין עובדות הפרשה במסגרתה נחקר הרו, לבין האישומים בתיק דנן.

ממילא, העוררים לא עמדו בנטל הבסיסי המוטל עליהם להראות יסוד להשערותיהם כי החומר האמור יסייע להגנתם (ראו גם בבש"פ 4227/19 פונטה נ' מדינת ישראל, פסקאות 11–12 (11.7.2019)).

אף החשש לפגיעה בהליכי החקירה בתיק האחר ובאינטרס של צד שלישי לאותו הליך, כתוצאה מחשיפת מלוא חומר החקירה, תומך במסקנה כי אין להעביר את חומרי תיק החקירה האחר לידיהם.

1. תכתובות בין חוקרים לבין נחקרים אשר ישמשו כעדי תביעה בהליך

45. העוררים 1-3 מבקשים כי יימסרו לעיונם כלל התכתובות שהוחלפו בין חוקרי הפרשה לעדי תביעה מרכזיים במהלך חקירתם, ובכלל זה תכתובות טלפוניות שהוחלפו ביניהם. לטענתם, תכתובות אלו עשויות ללמד בין היתר על מהימנות גרסאות העדים, ועל כן מדובר ב"חומר חקירה".

לעניין זה, מפנים העוררים למזכרים שונים שמהם ניתן ללמוד על תכתובות בין החוקרים לעדים מרכזיים בהליך העיקרי, אשר במסגרתן ביקשו העדים, בין היתר, לקבל טובות הנאה שונות. לשיטת העוררים, מזכרים אלו תומכים במסקנה כי יש להעביר לרשותם את כלל התכתובות שהתקיימו בין החוקרים לעדי התביעה; וכי לכל הפחות, יש להורות לבית המשפט המחוזי לעיין בהן.

46. מנגד, באי כוח המשיבה גורסים כי:

"אם נקודת המוצא ביחס לשיח בתוך חדרי החקירה היא, שכולו בגדר 'חומר חקירה' ... הרי נקודת המוצא ביחס לשיח מחוץ לחדרי החקירות היא הפוכה. ... שיח שכזה נועד לפרטים טכניים נחוצים או כדי לברר את שלומו של העד – היינו 'לתחזק' את העד לקראת המשפט" (פס' 109 לתגובת המשיבה לעררים; ההדגשות במקור – י' א').

על כן, לשיטת באי כוח המשיבה, רק במקרים שבהם חוקר המשטרה סבור כי בתכתובת שערך עם העד עלה מידע הנוגע לאישום, יש להעבירה לידי ההגנה.

עוד סבורים באי כוח המשיבה כי די בהעברת תמציות ההתכתובות אשר בהן התקיים שיח החורג, לגישת החוקר, "משיח טריוויאלי על שלומו של העד", על מנת שבית המשפט יבחן את החלטות רשויות התביעה שלא להעביר לעיון הנאשם חלק מאותן תכתובות.

בהקשר זה, מפנים באי כוח המשיבה ל"מזכר פנימי" שהוגש לעיון בית המשפט המחוזי, בו מתוארות תמציות ההתכתובות שהעלו חוקרי המשטרה על הכתב כהתכתובות שבמסגרתן התקיים שיח החורג מאותו "שיח טריוויאלי", אשר רובן הועבר גם לעיון העוררים.

47. עיינתי בתמציות ההתכתבויות שהועברו לעיונו של בית המשפט המחוזי, ולא מצאתי מקום לשנות מהחלטתו.

בניגוד לטענת העוררים, איני סבור כי כל תכתובת בין חוקר לנחקר מהווה בהכרח חומר חקירה שיש להעבירו לעיון הנאשם. מטבע הדברים, תכתובות רבות מעין אלו כוללות תיאומים טכניים באשר להגעת הנחקר לחקירה, ועל כן אין בהן כדי להועיל להגנת הנאשם. חלקן עשוי לכלול גם מידע פרטי הנוגע לנחקר, ואף מטעם זה אין בהכרח להורות על העברתן לעיון הנאשם.

עם זאת, איני סבור כי יש להניח מראש שכל שיח בין חוקר לנחקר מחוץ לחדר החקירות אינו רלוונטי לחקירה, אלא אם החוקר עצמו סבור אחרת, כפי שטענה המשיבה.

48. כפי שצוין לעיל, על רשויות התביעה והחקירה חובה לסווג ולמייין חומרים העשויים להוות "חומר חקירה" על תכנם; ועל בית המשפט מוטלת המלאכה להפעיל ביקורת שיפוטית על החלטותיהם (ראו למשל עניין שיבלי, בפסקה 12; בש"פ 10205/09 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (26.1.2010)).

אולם, בהיעדר תיעוד לתכתובות, אין ביכולתו של בית המשפט לפקח באופן אפקטיבי על החלטות רשויות התביעה והחקירה. על כן, לגישתי, יש לנקוט בדרך ביניים ולהקפיד כי כל תכתובת בין חוקר לנחקר תתועד ותישמר. את תמציות אותן תכתובות יש להעביר לרשויות התביעה, אשר תבחנה אילו מהן מהוות חומר חקירה. במקרים שבהם הנאשם יבקש כי תועברנה לרשותו תכתובות נוספות, יהא על רשויות התביעה להעביר את אותן תמציות לבית המשפט על מנת לפקח על החלטותיהן.

49. מכל מקום, במקרה דנן דומה כי מתווה מוצע זה אינו ישים, שכן חלק מהתכתובות לא נשמרו. על כן, אין מנוס מלהסתפק בהצהרות החוקרים, אשר חלקם הסתמכו על זכרונם בלבד.

לאחר שעיינתי בתמציות שהונחו בפני בית המשפט המחוזי, הגעתי לכלל מסקנה כי כלל התכתובות הרלוונטיות, על בסיס תמציות אלו, הועברו לידי העוררים, ואין להורות על מסירת חומרים נוספים בעניין.

ז. תמלילי חקירות ושיחות מתוקנים

50. העוררים 2 ו-3 טוענים כי הבחינו בשלב מסוים בקיומה של טעות בתמליל שנמסר להם, של שיחה אשר נערכה בין בנו של העורר 2 לבין חוקרת בתיק; אך רק לאחר שהפנו את תשומת לב המשיבה לכך, נודע להם כי באותה עת היה מצוי בידי המשיבה תמליל מתוקן של השיחה.

משכך, ביקשו העוררים כי יימסרו לידיהם כלל התמלילים המתוקנים אשר ברשות המשיבה; וכי אם בהמשך יתוקנו התמלילים שנמסרו זה מכבר לעיון העוררים, הרי שהתמלילים המתוקנים יימסרו לידיהם.

מנגד, לטענת באי כוח המשיבה, "התמליל הינו כלי עזר, ואינו הראייה בתיק", והקלטות החקירות והשיחות עם נחקרים הועברו לידי העוררים. על כן, לשיטתה, לא מוטלת עליה כל חובה למסור לידי העוררים תמלילים מתוקנים כאשר מתגלית טעות בתמליל שנמסר זה מכבר.

51. אומנם, בהתאם לכלל הראיה הטובה ביותר, הקלטות חקירות ושיחות עם נאשמים הן המהוות ראייה בתיק, ואילו תמלול ההקלטות נועד אך להקל על הצדדים ואינו מהווה ראיה עצמאית. אף אין מחלוקת כי לעיתים נופלות שגיאות בתמלילים אלו בתום לב, ואין לזקוף שגיאות אלו לחובת רשויות התביעה. אולם, לא ניתן להשלים עם האפשרות כי במקרים שבהם נודע לתביעה שתמלילים אשר נמסרו לנאשם אינם מדויקים, היא תימנע מלעדכנו בעניין.

התנהלות מעין זו גובלת בהטעיית הנאשם, עלולה לפגוע בהגנתו, וודאי שאינה מתיישבת עם חובת ההגינות הכללית המוטלת על רשויות התביעה (לעניין חובת ההגינות המוטלת על רשויות התביעה והחקירה ראו למשל ע"פ 1292/06 חורק נ' מדינת ישראל, פסקה 30 (20.7.2009); דנ"פ 1187/03 מדינת ישראל נ' פרץ, פ"ד נט(6) 281, 300 (2005)).

משכך, אני סבור כי במקרים שבהם נודע לרשויות התביעה שנפלה טעות בתמלילים שהוגשו לעיון הנאשם, עליה לעדכנו בעניין בהקדם האפשרי, ולמסור לעיונו את התמלילים המתוקנים.

אין משמעות הדבר כי על רשויות התביעה לשוב ולבחון באופן אקטיבי כל תמליל שהוגש לעיון הנאשם לאורך ההליך. אולם, מרגע שנודע להן כי נפלה טעות

בתמליל שהועבר לעיונו, מוטלת עליהן חובה לעדכנו. לדידי, חובה זו חלה על רשויות התביעה בכל שלב עד לסיום ההליך.

בהתאם לכך, אני מורה כי אם בידי המשיבה תמלילים מתוקנים אשר טרם הועברו לידי העוררים, עליה להעבירם לעיונם.

ח. פרטים אודות חומרי חקירה דיגיטליים

52. העוררים 1-3 העלו טענות שונות בדבר אפיון המדיה הדיגיטלית אשר נכללה בחומרי החקירה.

בכלל זה, טוענים העוררים 2 ו-3 כי על המשיבה חלה חובה להעביר לידיהם אפיון של כלל המידע השמור במדיה הדיגיטלית שנתפסה, באופן אשר יאפשר להם לבחון אילו חומרים רלוונטיים לעניינם; וכי על התביעה לערוך בקרה ופיקוח אחר אופן מיצוי החומר הדיגיטלי. אולם, לטענתם, אפיון מעין זה לא הועבר לעיונם. לגישתם, אין להסתפק במזכרים שהועברו לעיונם, המתעדים פעולות חקירתיות אשר בוצעו באותה מדיה דיגיטלית.

נוסף על כך, לטענת העורר 1, נמסרה לעיונו רשימה חלקית בלבד של הקלטות אשר נמצאו על גבי מדיה דיגיטלית שנמסרה מטעם עד המדינה ניר חפץ. לגישתו, על רשויות החקירה למצות את כלל ההקלטות השמורות על גבי המדיה הדיגיטלית, ולהעביר לעיונו רשימה מלאה של כלל ההקלטות תוך ציון הרלוונטיות שלהן לאישומים.

53. באי כוח המשיבה אינם חולקים על כך שאפיון המדיה הדיגיטלית לא נעשה על פי הקווים המנחים שהוצעו בהחלטת בית משפט זה בבש"פ 6071/17 מדינת ישראל נ' פישור (27.8.2017). אלא שלטענתם, הטעם לכך הוא כי החיפושים נערכו זמן קצר יחסית לאחר מתן ההחלטה, ובטרם ניתנה הזדמנות לעגן נהלים פנימיים המורים כיצד יש לערוך אפיון לחומרים הנמצאים במדיה דיגיטלית אשר נתפסה במסגרת חקירה.

54. בנסיבות העניין, מקובלת עליי טענת באי כוח המשיבה כי יש להסתפק במזכרים שהועברו לידי העוררים 1-3 המתעדים את החיפושים השונים אשר נערכו במדיה הדיגיטלית אשר נתפסה בהליך דנן. זאת, בכפוף לכך שכפי שהצהירו באי כוח המשיבה, תינתן לעוררים האפשרות לפנות בבקשות ממוקדות לאפיון נוסף של החומר המצוי על גבי המדיה הדיגיטלית אשר נתפסה.

דברים אלו תקפים אף ביחס להקלטות אשר נמצאו על גבי המדיה דיגיטלית אשר התקבלה מחפץ, לגביהן הצהירה המשיבה כי "החוקרים האזינו לכל אחד מן הקבצים, וכל קובץ שנמצא רלוונטי לאישומים הועבר לעיונם של העוררים" (פסקה 95 לתגובה מטעם המשיבה).

ט. מסמכים הנוגעים לאישומים במסגרת "תיק 1000"

55. חלקו של כתב האישום הנוגע ל"תיק 1000", מייחס לעורר 1 עבירות מרמה והפרת אמונים בגין קבלת טובות הנאה שונות מאדם אחר, תוך שבמקביל, פעל לטובת אותו אדם במסגרת מילוי תפקידיו הציבוריים.

56. לטענת העורר 1, במהלך הדיונים בתיק התברר כי בידי רשויות החקירה והתביעה חומרים אשר נאספו במסגרת בדיקה מוקדמת, בפרשה אשר כונתה על ידי גורמים ברשויות התביעה והחקירה "תיק 1000 הישן". לטענת העורר 1, יש יסוד לסברה כי החומרים אשר נאספו במסגרת "תיק 1000 הישן" נוגעים גם ל"תיק 1000" המתואר בכתב האישום מושא ההליך דנן. על אף זאת, חומר זה לא הועבר לעיונו והוא מבקש לקבלו כעת.

57. מנגד, באי כוח המשיבה טוענים כי החומר אשר נאסף במסגרת "תיק 1000 הישן" נוגע לאירועים שהתרחשו בתקופות שונות מאלו שבמוקד כתב האישום דנן, והעבירות אשר היו במוקד אותה בדיקה שונות מאלו המיוחסות כעת לעורר 1. ממילא, חומרי "תיק 1000 הישן" לא הועברו כלל לעיון בית המשפט המחוזי.

58. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים בעניין זה, הגעתי לכלל מסקנה כי יש להורות לבית המשפט המחוזי לשוב ולעיין בחומרי "תיק 1000 הישן" בטרם תינתן החלטה בעניין. אין חולק כי חומרים אלו לא נבחנו על ידו, וממילא לא הופעלה כל ביקורת שיפוטית על החלטת רשויות החקירה שלא להעביר את החומר האמור לידי העורר 1.

אומנם, ספק בעיני אם יש בטענות העורר 1 כדי לסתור את חזקת התקינות העומדת לזכות רשויות התביעה. אולם, למען הסדר הטוב, מן הראוי כי בית המשפט המחוזי יעיין בחומר ויחליט בעניין כחוכמתו.

59. העורר 1 מוסיף וטוען כי יש למסור לעיונו מסמכים המתעדים את אופן החישוב הכולל של טובות ההנאה אשר נטען כי הוענקו לו.

אולם, כפי שטוענת בצדק המשיבה, מדובר בעיבוד של חומרי גלם אשר הם עצמם נמסרו לעיון העורר 1, המהווה "תרשומת פנימית" אשר אין להורות על העברתה לעיונו.

בדומה, אף המסמכים אליהם מפנה העורר 1 מתוך כתבות שפורסמו בכלי התקשורת באשר לחיקף ההטבות שהוענקו לו על פי הנטען, מהווים עיבוד של חומר גולמי המצוי בידו. על כן, אין להורות על העברת מסמכים אלו לעיונו.

י. חומרים הנחוצים לביסוס טענות בדבר קיומה של הגנה מן הצדק

60. לטענת העורר 1, פורסמו בכלי התקשורת מספר כתבות תחקיר וכתבות חדשותיות מהן ניתן ללמוד כי גורמים בכירים בקרב רשויות החקירה פעלו נגדו מטעמים זרים. על כן, מבקש העורר 1 כי תינתן לו אפשרות לעיין במסמכים שונים העשויים לבסס טענה זו, אותם פירט בהודעת הערר.

61. נוסף על כך, לטענת העוררים 2 ו-3 יש למסור לעיונם תכתובות בין עורך דין בצוות החקירה לבין שופטת אשר דנה בהליכי המעצר בעניינם של העוררים, בעקבותיהן נוהלו הליכים משמעתיים נגד השניים.

לטענת העוררים, תכתובות אלו עשויות לבסס טענה לפגם בהליך, באופן אשר יסייע להגנתם.

62. איני סבור כי יש להורות על החומרים המבוקשים במסגרת הדיונית הנוכחית.

המדובר בחומרים אשר העיון בהם מבוקש לצורך ביסוס טענות העוררים לפגם בהליך, באופן העשוי להקים לזכותם הגנה מן הצדק לפי סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי. המסגרת הדיונית המתאימה אפוא לקבלת חומרים אלו היא בבקשה לפי סעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי (ראו למשל עניין נוה, בפסקה 29).

יא. רשימות מוזמנים למעון ראש הממשלה

63. העוררים 2 ו-3 הוסיפו וביקשו כי תימסר להם רשימה של באי מעון ראש הממשלה ביום 28.11.2014. זאת, מאחר שעל פי הנטען בכתב האישום, במועד זה הכניס חפץ את העורר 2 למעון ראש הממשלה, תוך שהסתירו מפני יתר הנוכחים.

בדיון שהתקיים לפניי הבהירה באת כוח המשיבה כי רשימה זו נמסרה לעוררים, ובאי כוח העוררים 2 ו-3 חזרו בהם מטענותיהם בעניין. עם זאת, הוסיפו באי כוח העוררים כי הם מעוניינים אף ברשימות נוספות מתאריכים אחרים אשר נבדקו על ידי רשויות החקירה.

משטענת העוררים 2 ו-3 באשר לרשימות המוזמנים הנוספות לא צוינה בגוף הערר, ואף לא נומקה באופן מספק בדיון שהתקיים לפניי, לא מצאתי להיעתר לבקשתם בעניין.

יב. תכתובות בין רשויות החקירה לעורכי דינו של שלדון אדלסון ז"ל

64. לטענת העורר 4, יש למסור לעיונו תכתובות בין עורכי דינו של מר שלדון אדלסון המנוח, אשר אמור היה להעיד בפני בית המשפט, לבין גורמים מטעם רשויות החקירה.

עיינתי בחומרים, ולא מצאתי כי יש בהם מידע כלשהו העשוי להועיל לעורר 4 בהגנתו באופן המצדיק את העברתם לעיונו. מקובלת עליי גם טענת באי כוח המשיבה כי קיים אינטרס ציבורי לאפשר לרשויות החקירה שיח חופשי עם עורכי דין, התומך אף הוא במסקנה כי אין למסור את החומר האמור לעיון העורר 4.

סוף דבר

65. לעוררים אשר במוקד החלטה זו נודעת רגישות ציבורית רבה, שאינה נובעת דווקא מהסוגיות המשפטיות המתעוררות בהם – כי אם מהחשדנות הרבה האופפת אותם. כפי שציינתי לעיל, חשדנות זו באה לידי ביטוי אף בהתנהלות באי כוח הצדדים ובטענותיהם, אולם לא מצאתי כי יש לה יסוד.

מכל מקום, לנוכח רגישות ציבורית זו, מצאתי לנכון לדון בפירוט בטענות העוררים, באופן החורג מהנהוג במסגרת ערר על החלטה בבקשה למסירת חומרי חקירה; ואף נקטתי בגישה מרחיבה למדיי באשר לפרשנות סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי.

בסופו של דבר, מצאתי לקבל בחלקו את הערר, כמפורט לעיל. בכלל זה, קבעתי כי על המשיבה למסור לעיון העוררים חומרים אשר תועדו בקלסרים, כמפורט בפסקאות 26–27; את טיוטת הסכם העסקה של חפץ בקבוצת בזק, כמפורט בפסקה 33; את קלסרי החפיפה של פילבר כמפורט בפסקה 35; מידע בעניין האופן שבו נוהלו תכתובות מטעם נציגי רשויות החקירה עם ישועה, כאמור בפסקה 42; ותמלילי חקירות ושיחות מתוקנים, כמפורט בפסקה 51.

נוסף על כך, קבעתי כי על המשיבה לאפשר למומחים מטעם העוררים לבצע פעולות לשחזור שיחות מחוקות במכשיר הטלפון של ישועה במשרדי רשויות החקירה ובפיקוחן, כאמור בפסקה 41; וכי על בית המשפט המחוזי לשוב ולעיין בחומרי "תיק 1000 הישן" על מנת לבחון אם יש לראות בחלקים ממנו חומר חקירה לעניין ההליך דנן.

66. אשר על כן, הערר מתקבל בחלקו כאמור בפסקה 65 לעיל.

ניתנה היום, א' בשבט התשפ"א (14.1.2021).

ש ו פ ט